

MARKTVISIE MILIEUBEWUSTE INKOOP VAN TOEKOMSTBESTENDIGE SPORTACCOMMODATIES

BUYER GROUPS

JUNI 2023

CIRCULAIRE SPORTACCOMMODATIES

De Buyer Group Circulaire Sportaccommodaties werkt, in samenwerking met het Innovatieplatform Duurzame Sportsector, aan kennisontwikkeling op het gebied van de inkoop van duurzame sportaccommodaties. Deelnemers van de Buyer Group zijn mensen die verschillende inkoopgerelateerde functies hebben binnen gemeentes die aangesloten zijn bij het Innovatieplatform Duurzame Sportsector.

Het doel van de Buyer Group is het ondersteunen van de inkoop van circulaire, klimaatrobuuste, energie- en klimaatneutrale sportaccommodaties. Onderdeel van de resultaten is een marktvisie. De marktvisie geeft marktpartijen duidelijk inzicht in de ontwikkelingen die opdrachtgevers de komende jaren doormaken in hun inkoop. Zodat de marktpartijen zich hierop kunnen voorbereiden. In deze marktvisie wordt tevens aangegeven op welke manier opdrachtgevers samen wensen te werken met marktpartijen en andere stakeholders.

De marktvisie is opgesteld op basis van een brainstorm van de Buyer Group in november 2022.

Definities

In deze marktvisie spreken is in het taalgebruik veel sprake van 'wij', 'we', 'onze', etc. Dat is bewust. Hier wordt de gezamenlijkheid van partijen in de keten mee bedoeld. 'Wij' is dus niet alleen de Buyer Group, maar opdrachtgevers, bouwers, leveranciers en andere ketenpartners. Uitzonderingen op deze regel worden expliciet benoemd.

Met sportaccommodaties worden in deze marktvisie sportvelden, sporthallen en zwembaden bedoeld.

Meervoudig gebruik van sportaccommodaties betekent dat de accommodatie naast de sportfunctie nog andere functies heeft, denk aan warmteopwekking en waterberging.

Context

Sport is onderdeel van onze samenleving. Met de bevolkingsgroei, groeit tegelijk de behoefte naar meer ruimte om te sporten. De druk op de (buiten-)ruimten in steden en dorpen is daarom groot. We moeten nu actie ondernemen om negatieve effecten op het klimaat en milieu te verminderen. Het is noodzakelijk om bestaande sportaccommodaties meer te benutten en te investeren in toekomstbestendigheid van nieuwe accommodaties. Om negatieve gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan, moeten we accommodaties meervoudig inzetten en kansen die de sportaccommodaties bieden, meer benutten.

Visie

In 2030 bouwen en renoveren we sportaccommodaties milieubewust. Dat wil zeggen: zoveel mogelijk circulair, klimaatrobust, energie- en klimaatneutraal. We streven naar meervoudig gebruik waarbij sportaccommodaties ook bijdragen aan een oplossing voor vraagstukken zoals waterberging en energieopwekking. Daarbij stellen we de gebruiker centraal. De sportaccommodaties zijn een essentieel en geliefd onderdeel van elk dorp en elke stadswijk.

Deze visie verwezenlijken we door samen te werken, te innoveren en onze prestaties te meten.

De marktvisie bestaat uit drie delen:

1. We bouwen sportaccommodaties voor mensen;
2. we werken samen, innoveren en meten prestaties;
3. we maken sportaccommodaties milieubewust.

We bouwen sportaccommodaties voor mensen

Sportaccommodaties zijn onderdeel van bijna elk dorp en elke stadswijk in Nederland. Ze vervullen een essentiële rol in de maatschappij. In een sterk gereguleerde context waarin veel

belangen meewegen, worden eindgebruikers bij de inkoop van sportaccommodaties veelal over het hoofd gezien. Dat veranderen we door de verbinding te leggen met participatietrajecten waarbij de omgeving wordt meegenomen. We wegen hun belangen expliciet mee in projecten door behoeftes en wensen te inventariseren en waar mogelijk en wenselijk als uitgangspunt in het project te verankeren.

Concreet betekent dit dat we sportaccommodaties (laten) ontwerpen en aanbesteden die de te beoefenen sporten maximaal faciliteren, zowel in tijd als in gebruik, zonder hiermee te bouwen voor leegstand. We houden ons aan normen voor capaciteit en kwaliteit voor de georganiseerde sport. Ook zorgen we ervoor dat sportaccommodaties inclusief worden aangelegd, bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat sportaccommodaties voor iedereen toegankelijk zijn. We leggen sportaccommodaties aan waar mensen graag gebruik van willen maken, die bijdragen aan de leefbaarheid in hun buurt en aan de gezondheid en het welzijn van mensen. Zowel nu als later.

We werken samen, innoveren en meten prestaties

Samenwerking, innovatie en meten van prestaties zijn thema's die inherent met sport verbonden zijn. Dat gaan we ook in de projecten (meer) doen. Opdrachtgevers bieden de juiste voorwaarden en verwachten van marktpartijen dat zij onderling en met de opdrachtgevers samenwerken in de keten. Door te werken vanuit een gemeenschappelijk doel moet in projecten maatschappelijke meerwaarde worden gecreëerd. Niet alleen sport als maatschappelijke functie, maar ook meerwaarde door meervoudig gebruik. We stimuleren dat marktpartijen actief samenwerking opzoeken in de keten voor het ontwikkelen en aanbieden van (nieuwe) oplossingen. Niet alleen in Nederland, maar ook van andere projecten in Europa.

Daarnaast verkennen we nieuwe vormen van samenwerking die passen bij de opgave. Met marktconsultaties toetsen we wat de meest geschikte samenwerkings- en contractvorm is voor een opgave. Een voorbeeld hiervan is het opzetten van [Publiek-Private Samenwerkingen](#) om marktpartijen de kans te geven zelf te investeren in projecten. Hiermee kunnen alternatieve (circulaire) businesscases gefaciliteerd worden.

Samenwerking en concurrentie in het behalen van onze duurzame ambities moet leiden tot innovatie. Wij gaan in gesprek met de sportbonden en andere belanghebbende instanties om mogelijk overbodige belemmerende en (niet-duurzame) standaarden ten aanzien van sportaccommodaties weg te nemen om kansen te bieden voor het toepassen van duurzame innovaties. Ook introduceren we nieuwe duurzame en inclusieve standaarden om toe te passen bij o.a. het specificeren van de opdracht. Als deze eenmaal de nieuwe norm zijn, dan leggen we de lat vervolgens weer hoger. Door zo de markt te blijven uitdagen stimuleren we innovatie en verduurzaming, om zodoende bewezen nieuwe oplossingen op grote schaal toe te passen. We verwachten nieuwkomers als startups of buitenlandse partijen. Deze partijen krijgen een eerlijke kans en nodigen we expliciet uit bij de ontwikkeling van sportaccommodaties. Meetbaarheid is een belangrijke randvoorwaarde om de effectiviteit van (duurzaamheids-)maatregelen te verifiëren en valideren en op basis daarvan bij te kunnen sturen. We stimuleren dat partijen hun duurzame en technische claims valideren en houden prestaties bij. Daarmee optimaliseren we prestaties van de accommodaties op het gebied van onder andere onderhoud, technische prestatie, duurzaamheid en kosten.

We maken sportaccommodaties milieubewust

We zaden toekomstige generaties mensen (en dieren) niet op met een hoop afval. Daarom maken we altijd de afweging of een project nodig is en leggen we zoveel mogelijk duurzame sportaccommodaties aan: milieubewust, emissievrij, energieneutraal en circulair. We zijn ons bewust dat er nu actie ondernomen moet worden om negatieve effecten op het klimaat en milieu te verminderen. Met dat als uitgangspunt, stellen we de volgende maatregelen voor:

- We werken volgens de principes van de R-ladder: refuse, rethink, reduce, re-use, repair, refurbish, remanufacture, repurpose, recycle, (en recover). We kopen velden en gebouwen in 2030 zoveel mogelijk circulair in. We gebruiken bestaande accommodaties en materialen zo lang mogelijk, onder andere door nieuwe velden en bouwwerken modulair en/of losmaakbaar te maken. We vergroten het aandeel biobased bouwmaterialen bij nieuwbouw, vervanging en renovatie. Daarnaast richten wij op zoveel mogelijk hergebruik van materialen.
- Om hergebruik van bouwelementen te realiseren, maken we gebruik van kwaliteitskeurmerken waarmee de prestatie wordt geborgd. Als een dergelijk keurmerk (nog) niet bestaat, gaan we in gesprek met brancheorganisaties om deze te ontwikkelen.
- De ligging van sportaccommodaties in de gebouwde omgeving in combinatie met het oppervlak aan daken en velden, maakt het aantrekkelijk om sportvoorzieningen meervoudig in te zetten voor allerlei duurzame maatregelen. Het totale oppervlak biedt enorm veel kansen om er meer mee te doen dan alleen sporten. Met het toevoegen van een extra functie wordt de ruimte meervoudig gebruikt. Dat kan door uitdagingen rondom energie, water en hitte op te lossen. Denk aan groen-blauwe daken en velden die koelen.
- In 2030 zijn duurzaamheidsmaatregelen vanzelfsprekend als uitgangspunt meegenomen bij de aanleg van sportaccommodaties, bijvoorbeeld door maatregelen te specificeren of duurzame

aanbiedingen te belonen met gunningsvoordeel. Zo zijn alle sportaccommodaties in 2030 klimaatrobuust en dus bestand tegen extreme neerslag, warmte en koude.

- Sportaccommodaties worden in 2030 zoveel mogelijk energieneutraal en emissievrij (waaronder CO₂ en NO_x) aangelegd, gebouwd en geëxploiteerd.
- Om biodiversiteit in de gebouwde omgeving te versterken, bouwen we waar mogelijk natuurbewust en natuur-inclusief. We gebruiken alleen bewezen niet-giftige materialen voor gebouwen, velden en infill en gebruiken geen chemische bestrijdingsmiddelen.
- We maken de duurzaamheid van accommodaties meetbaar door een zo laag mogelijke Milieukostenindicator (MKI) of Milieuprestatie Gebouwen (MPG) te vragen. Elke nieuw aan te leggen sportaccommodatie wordt voorzien van een materialen- of gebouwenpaspoort. Ten grondslag aan deze circulaire maatregelen ligt een transparante en duidelijke levenscyclusanalyse (LCA) voor materialen. Wij verwachten van leveranciers dat LCA's in 2030 gemeengoed zijn voor elk product en stellen daarom steeds strengere eisen aan verantwoording van materiaalgebruik.
- We laten de gerealiseerde duurzaamheidswinst van sportaccommodaties zien en drukken dit uit in begrijpelijke taal. "Dit veld heeft vandaag warmte opgewekt voor 196 huishoudens."

